

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 30.6.2021
COM(2021) 345 final

**MEDDELANDE FRÅN KOMMISSIONEN TILL EUROPAPARLAMENTET,
RÅDET, EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN SAMT
REGIONKOMMITTÉN**

**En långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden – för starkare, sammanlänkade,
resilienta och välmående landsbygdsområden 2040**

{SWD(2021) 166 final} - {SWD(2021) 167 final}

INLEDNING: KRAVET PÅ EN LÅNGSIKTIG VISION FÖR EU:S LANDSBYGD SOMRÅDEN

”Våra landsbygdsområden är kittet som binder samman vårt samhälle och pulsen i vår ekonomi. Mångfalden av landskap, kultur och kulturarv är ett av de mest utmärkande och anmärkningsvärda inslagen i Europa. De är en central del av vår identitet och ekonomiska potential.”

”Vi kommer att vårda och bevara landsbygden och investera i dess framtid.”

Kommissionens ordförande Ursula von der Leyen – juli 2019
(Politiska riktlinjer för 2019–2024)

EU:s landsbygdsområden är av central betydelse för den europeiska livsstilen. Där bor 137 miljoner människor – en siffra som motsvarar nästan 30 % av EU:s befolkning och över 80 % av dess territorium, om man räknar med alla europeiska kommuner med lågt befolkningsantal eller låg befolkningstäthet¹. Det är allmänt erkänt att landsbygdsområdena är värdefulla för livsmedelsproduktionen, förvaltningen av naturresurser, skyddet av naturlandskap samt för fritidsaktiviteter och turism. Många av våra traditioner, festivaler och kulturer har sina rötter i Europas landsbygdsområden. Som Europeiska kommissionens ordförande Ursula von der Leyen framhållit så skulle Europa inte vara helt utan sin landsbygd².

De senaste årtiondenas sociala och ekonomiska förändringar, till exempel globaliseringen och urbaniseringen, håller emellertid på att förändra landsbygdsområdenas roll och karaktär. Invånarantalet på landsbygden minskar också, samtidigt som befolkningen blir allt äldre³. Många européer ser med oro på urholkningen av infrastrukturen och tillhandahållandet av tjänster på landsbygden, bland annat hälso- och sjukvård, sociala tjänster och utbildning samt post- och banktjänster. Andra uttrycker oro över de allt färre arbetstillfällena och eventuella inkomstminskningar i landsbygdsområden, eller över begränsningar i fråga om transporter och digital konnektivitet.

Det finns en växande förståelse för att landsbygdsområdenas **roll och betydelse underskattas** och inte belönas i tillräcklig utsträckning. Närmare 40 % av dem som svarade på det offentliga samråd som anordnades inför arbetet med detta meddelande sa att de kände sig bortglömda av samhället och beslutsfattarna. Vi måste ta itu med denna uppfattning och de faktorer som ligger bakom den⁴.

Detta meddelande om en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden syftar till att ta itu med dessa utmaningar och farhågor genom att bygga vidare på **de möjligheter som EU:s gröna och digitala omställning ger upphov till lärdomarna från covid-19-**

¹ Enligt 2018 års modellering på LAU-nivå (*local administrative unit*, lokal administrativ enhet) som utförts av JRC med demografiska data från Eurostat. Demografiatlas: <https://migration-demography-tools.jrc.ec.europa.eu/atlas-demography/>.

² Webinarium på temat ”En vision för landsbygden i Europa – Att utnyttja landsbygdsområdenas potential att bidra till ett hållbart och välmående Europa”.

³ Se kommissionens rapport om de demografiska förändringarnas konsekvenser (COM(2020) 241 final) och grönboken om åldrande (COM(2021) 50 final).

⁴ Mer information finns i den sammanfattande rapporten om samrådet med berörda parter (SWD(2021) 167 final).

pandemin och genom att hitta sätt att förbättra livskvaliteten på landsbygden, uppnå en balanserad territoriell utveckling och stimulera den ekonomiska tillväxten i landsbygdsområdena med hjälp av den nya demografiatlasen. Meddelandet bygger på analyser, framsynsverksamhet, omfattande samråd och bidrag från olika grupper i samhället. Här beskrivs visionen och de politiska verktygen för att uppnå den, inklusive bästa praxis som kan reproduceras. Syftet med meddelandet är att främja och bidra till att uppnå Agenda 2030 och dess mål för hållbar utveckling.

Landsbygdsområdena spelar en aktiv roll i EU:s gröna och digitala omställning. Genom att producera hållbara livsmedel, bevara den biologiska mångfalden och bekämpa klimatförändringarna spelar de en viktig roll för att uppnå EU:s mål för den gröna given⁵, från jord till bord-strategin⁶ och biologisk mångfald⁷. Samtidigt måste ny teknik införas på landsbygden för att EU:s digitala decennium ska kunna förverkligas. Om målen för EU:s digitala ambitioner för 2030⁸ uppnås kan det också ge fler möjligheter till en hållbar utveckling i landsbygdsområden på andra områden än jordbruk och skogsbruk. Det kan bidra till att skapa nya perspektiv på tillväxt och en geografisk fördelning av tillverkning och tjänster.

Europas landsbygdsområden är sinsemellan mycket olika. Skillnader i natur- och klimatförhållanden, geografiska egenskaper, historisk och kulturell utveckling, demografiska och sociala förändringar, nationella och regionala särdrag samt ekonomiskt välstånd innebär att inga landsbygdsområden är precis likadana. Denna mångfald kräver lokalt utformade insatser och lösningar som motsvarar varje territoriums specifika behov och möjligheter. Det innebär också att strategier för territoriell utveckling bör utformas med hänsyn till landsbygdsområdenas särdrag och specifika miljö. I detta avseende måste åtgärderna särskilt inriktas på **avlägsna och mindre utvecklade landsbygdsområden**.

Samhällsförändringar, inbegripet de senaste till följd av covid-19, bör **omvandlas till möjligheter** för landsbygdsområden. Vi måste undvika en asymmetrisk återhämtning och se till att alla EU:s territorier har möjlighet att återhämta sig från pandemin i samma utsträckning.

Europeiska kommissionen har, i linje med sitt starka engagemang för demokrati och jämlikhet och med tanke på den demografiska förändringens effekter, åtagit sig att **se till att ingen människa eller plats lämnas utanför** och att **föra EU närmare medborgarna**. Med detta meddelande vill kommissionen revitalisera landsbygdsområdena, genom att förändra hur de uppfattas och skapa nya möjligheter där landsbygdssamhällena – som har en viktig roll i att bygga EU:s framtid – ges en starkare röst. Landsbygdssamhällena har också en viktig roll för att genomföra de 20 principerna i den europeiska pelaren för sociala rättigheter⁹, som bidrar till ett starkt socialt EU som är rättvist, inkluderande och fullt av möjligheter.

⁵ Meddelandet *Den europeiska gröna given* (COM(2019) 640 final).

⁶ Meddelandet, *Från jord till bord-strategin* (COM(2020) 381 final).

⁷ Meddelandet *EU:s strategi för biologisk mångfald för 2030* (COM(2020) 380 final).

⁸ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age/europes-digital-decade-digital-targets-2030_sv.

⁹ https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights_sv.

För att man ska kunna göra det mesta av landsbygdsområdenas potential krävs en balanserad territoriell utveckling som bygger på **platsbaserade strategier** och samtliga förvaltningsnivåers delaktighet, i linje med EU:s nyligen antagna territoriella agenda¹⁰.

Kommissionen är fast besluten att minska de regionala skillnaderna och hjälpa landsbygdsområdena att komma ikapp. Detta åtagande fastställs i **artikel 174 i EUF-fördraget**, där det föreskrivs att särskild hänsyn ska tas till ”dels landsbygdsområden, dels områden som påverkas av strukturomvandlingar och dels regioner med allvarliga och permanenta, naturbetingade eller demografiska nackdelar, såsom de nordligaste regionerna med mycket låg befolkningstäthet, öregioner, gränsregioner och bergsregioner”. De yttersta randområdenas, och deras landsbygdsområdens, särställning erkänns i artikel 349 i EUF-fördraget.

Dessa fördragsprinciper måste respekteras och välkomnas på alla nivåer: ingen politik, insats eller åtgärd ska försvåra den regionala utjämningen eller förvärra de regionala klyftorna.

Mot denna bakgrund innehåller detta meddelande **en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden fram till 2040**. I meddelandet identifieras områden där åtgärder ska vidtas för att skapa starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden och landsbygdssamhällen. Genom en **landsbygdspakt** kommer offentliga myndigheter och intressenter att mobiliseras för att tillgodose landsbygdsbefolkningens behov och ambitioner. Den åtföljande **EU-handlingsplanen för landsbygden** kommer att bana väg för territoriell sammanhållning och skapa nya möjligheter att locka innovativa företag, ge tillgång till arbetstillfällen av god kvalitet, främja nya och förbättrade färdigheter, säkerställa bättre infrastruktur och tjänster samt utnyttja den roll som hållbart jordbruk och diversifierad ekonomisk verksamhet kan spela.

¹⁰https://www.territorialagenda.eu/files/agenda_theme/agenda_data/Territorial%20Agenda%20documents/TerritorialAgenda2030_201201.pdf

1. DEN AKTUELLA SITUATIONEN I EU:S LANDSBYGD SOMRÅDEN¹¹

1.1. Trender och utmaningar

EU:s befolkning blir allt äldre och kommer sakta att börja minska under de närmsta tio åren. **Befolkningen på landsbygden**¹² är redan i genomsnitt äldre än befolkningen i tätorter, förorter och städer. Landsbygdsområdena har, i genomsnitt, sett sin befolkning minska på senare år. Det beror främst på den negativa naturliga befolkningsförändringen¹³, som inte kompenseras av en tillräcklig positiv nettoinvandring. Vissa östliga och sydliga medlemsstater står till och med inför båda dessa utmaningar, eftersom den naturliga befolkningsförändringen och nettorörligheten i landsbygdsområdena har varit negativ¹⁴. Dessutom är det **fler unga kvinnor som lämnar** landsbygdsområden än unga män. Dessa demografiska trender kan, i kombination med bristande konnektivitet, infrastruktur- och produktivitetssutmaningar och dålig tillgång till offentliga tjänster, såsom utbildning och omsorg, bidra till att **göra landsbygdsområdena mindre attraktiva** att leva och arbeta på.

I århundraden var landsbygden synonym med jordbruk, och miljontals jordbrukare närde det europeiska samhället. Livet i många landsbygdsområden, särskilt i mer avlägsna och perifera delar, är fortfarande nära kopplat till jordbruket: mer än 40 % av marken i landsbygdsområden används för jordbruk. Med tiden har dock jordbrukets, skogsbrukets och fiskets betydelse för landsbygden minskat, både i fråga om ekonomi och sysselsättning. Numera står dessa sektorer för 12 % av alla arbetstillfällen och 4 % av bruttoföreläggingsvärdet, samtidigt som de upprätthåller den oerhört viktiga livsmedelstryggheten i EU.

Samtidigt har betydelsen av tjänstesektorn (t.ex. turism och rekreation) ökat, vilket har medfört en strukturell förändring i många landsbygdsekonomier, medan konstruktions- och industrisektorerna är oförändrade.

Trots att den ökade tillväxten har gjort det möjligt att minska klyftorna sedan år 2000 var **bruttonationalprodukten (BNP) per capita i landsbygdsområden** fortfarande betydligt lägre (75 %) än EU-genomsnittet 2018. Den ekonomiska återhämtningen nådde inte avlägsna landsbygdsområden (vars BNP per capita ligger kvar på omkring 70 % av EU:s). Denna övergripande ekonomiska situation förklarar varför det finns ett behov av att fortsätta sträva efter ekonomisk diversifiering i landsbygdsområdena, inom alla dimensioner och sektorer, så att man kan göra det mesta av deras potential när det gäller tjänster och tillverkning.

Den genomsnittliga **sysselsättningsgraden** i EU:s landsbygdsområden ökade mellan 2012 och 2020 (från 67,5 % till 73,1 %, dvs. högre än i städerna). Den genomsnittliga

¹¹ Ytterligare uppgifter finns i det arbetsdokument från kommissionens avdelningar (SWD(2021) 166 final) som åtföljer detta meddelande.

¹² I olika dataset definieras "landsbygd" på olika sätt. Den viktigaste skillnaden i detta kapitel är mellan Degurba-uppgifter (som skiljer mellan städer, tätorter och förorter samt landsbygdsområden) och Nuts-indelningen av städer och landsbygd (som skiljer på stadsregioner, mellanliggande regioner och landsbygdsregioner). Mer information finns i metodkapitlet i det åtföljande arbetsdokumentet från kommissionens avdelningar.

¹³ Detta innebär att antalet dödsfall varit större än antalet födselar.

¹⁴ Baserat på de genomsnittliga årliga förändringarna mellan 2014 och 2019.

arbetslösheten minskade också (från 10,4 % till 5,9 %, dvs. lägre än i städerna). Bakom denna gynnsamma övergripande dynamik döljer sig olika verkligheter: i synnerhet finns stora skillnader mellan olika medlemsstater och den faktiska situationen för **ungdomar**. I denna grupp är fler arbetslösa jämfört med den allmänna befolkningen i arbetsför ålder, vilket även gäller på landsbygden. Dessutom är andelen av befolkningen som riskerar att drabbas av fattigdom eller social utestängning enligt siffror från 2019 högre i landsbygdsområden (22,4 %) jämfört med städer (21,3 %) och mindre orter och förorter (19,2 %). I tio medlemsstater har andelen av befolkningen som riskerar att drabbas av fattigdom i landsbygdsområden ökat sedan 2012¹⁵.

På landsbygden finns även en **klyfta mellan män och kvinnor** på 13 procentenheter när det gäller sysselsättningsnivån (jämfört med 10 procentenheter i städerna). I vissa medlemsstater uppgår denna siffra till så mycket som 20 procentenheter. Denna klyfta har varit relativt stabil på EU-nivå sedan 2012. I över hälften av medlemsstaterna är denna skillnad mellan könen större på landsbygden än i städerna. Det bör noteras att många kvinnor har osäkra anställningar (t.ex. säsongarbete) eller spelar en ”osynlig” roll i landsbygdssamhällen (t.ex. som medhjälpande makar), vilket kan öka deras risk att hamna i en utsatt situation (t.ex. utan tillgång till socialt skydd eller moderskapsförmåner i vissa fall). Samtidigt har kvinnorna en starkt pådrivande roll för att skapa framgång och social inkludering i landsbygdsområden, främst genom entreprenörskap.

Andelen invånare¹⁶ med högre **utbildning** på landsbygden är fortfarande låg, trots att den ökat från 18 % 2012 till 22 % 2019. Skillnaden mellan landsbygden och städerna ökade också från 17 procentenheter 2012 till 19 procentenheter 2019 (denna skillnad är antingen stabil eller ökar i de flesta medlemsstater). När det gäller **grundläggande färdigheter** (läsförståelse, matematik och naturvetenskap) är skillnaden i resultat mellan stad och landsbygd också stor i många länder, vilket framgår av Pisaundersökningens resultat från 2018. När det gäller åtminstone **grundläggande digitala färdigheter** låg skillnaden på 14 procentenheter (48 % för landsbygdsområden jämfört med 62 % för städer) under 2019, och denna har varit stabil sedan 2015. På EU-nivå är dessutom andelen unga med högst grundskoleutbildning högre i landsbygdsområden och tätorter än i städerna. Skolorna i vissa landsbygdsområden kämpar ofta för att tillhandahålla utbildning av god kvalitet, på grund av sin geografiska isolering och ringa storlek. De har problem med otillräcklig infrastruktur och otillräckliga stödtjänster för utbildningsväsendet, ett begränsat utbildningsutbud och brist på erfarna lärare. Det kan begränsa användningen av e-tjänster och möjligheten att studera och arbeta på distans, vilket i sin tur påverkar tillgången till **kvalitetsjobb** på landsbygden.

Livet på landsbygden är helt beroende av tillgång till **offentliga tjänster och infrastruktur av hög kvalitet**. I det offentliga samrådet identifierades infrastruktur, tillgång till faciliteter och bekvämligheter, digital konnektivitet och sysselsättning som de mest akuta behoven. Särskilt tillgången till väsentliga tjänster och relaterad infrastruktur – till exempel vatten, sanitet, energi, transporter, finansiella tjänster och digitala kommunikationer – är avgörande för att man ska kunna garantera social och ekonomisk inkludering. De kompletterar och underlättar tillgången till andra tjänster som fyller en

¹⁵ Ungdomsarbetslösheten är högre än den allmänna arbetslösheten i hela EU och inom alla sorters områden. Se åtföljande arbetsdokument (SWD(2021) 166 final s. 58–59 och bild 11) och [File:Share of people at risk of poverty or social exclusion, analysed by degree of urbanisation, 2019 \(%\) LCIE20.png - Statistics Explained \(europa.eu\)](#).

¹⁶ Den andel av den totala befolkningen som anges här omfattar personer i olika åldersgrupper.

möjliggörande funktion, såsom barnomsorg, utbildning, långvarig vård och omsorg, bostäder, arbetsmarknad och sociala tjänster, och de kan också vara en viktig källa till jobbskapande¹⁷.

Tillgången till offentliga tjänster och infrastruktur påverkas av befolkningstätheten och invånarnas närhet till varandra, och dessa skiljer sig åt mellan olika landsbygdsområden i medlemsstaterna och mellan landsbygdsområden som ligger nära en stad och de som är avlägset belägna¹⁸. Ju mindre urbaniserat och ju mer avlägset ett område är, desto längre är den genomsnittliga vägsträckan till närmaste tjänst¹⁹.

En tredjedel av befolkningen i landsbygdsområden bor i en gränsregion. I genomsnitt har dessa landsbygdsområden sämre väg- och järnvägsnät och tillgång till färre passagerarflyg än andra landsbygdsområden. Människor i gränsområden på landsbygden måste resa längre för att nå en grundskola, ett gymnasium eller ett sjukhus jämfört med i andra landsbygdsområden.

Längre avstånd, lägre befolkningstäthet och större betjäningsområden gör det svårare både att tillhandahålla och att få tillgång till tjänster i landsbygdsområden. **Att tillhandahålla tjänster av allmänt intresse i landsbygdsområden med en kvalitet som kan jämföras** med den i stadsområden är emellertid avgörande för att upprätthålla rättvisa levnadsstandarder för alla medborgare och i alla territorier, inbegripet i de mest avlägsna landsbygdsområdena och i de yttersta randområdena.

Landsbygdssamhällena kommer eventuellt också att ha större kostnader i samband med klimatomställningen. Längre reseavstånd till exempelvis sjukhus, skolor och butiker, i kombination med ett större beroende av personbilar på grund av knapp kollektivtrafik, leder till högre resekostnader²⁰. Detaljhandel, läkare, apotek, banker, postkontor, kollektivtrafik, barnomsorg och skolor är avgörande för **livet och arbetsstillfällena på landsbygden** samt för att se till att **ingen människa eller plats hamnar på efterkälken**. Frånvaron av dessa tjänster kan snabbt ge upphov till en känsla av avlägsenhet och social utestängning. Småstäder och tätorter kan fungera som drivkrafter för landsbygdens attraktionskraft och utveckling genom att ge tillgång till ett flertal tjänster för de omgivande landsbygdsområdena. Det är viktigt att reflektera över och pröva nya sätt att organisera nationella och regionala offentliga tjänster och att utnyttja digitaliseringen i denna process.

Affärsmodeller och affärsmetoder såsom e-tjänster, lösningar för mobila tjänster, offentlig-privata partnerskap, sociala företag, kulturella och kreativa näringar samt kooperativ kan göra det lättare att nå ut till mer glesbefolkade områden och är generellt sett en nyckelfaktor för den socioekonomiska utvecklingen på landsbygden. De är i hög grad beroende av graden av digitala färdigheter och tillgången till tillräcklig och rimligt prissatt **digital infrastruktur, liksom av förmågan att effektivt införa digital teknik**, till exempel plattformar för digitala tjänster. Den viktigaste förutsättningen för den digitala omställningen är internetuppkoppling. Trots den uppkopplingen via

¹⁷ Rätten att få tillgång till dessa tjänster – och särskilt ett krav på att stödja dem som behöver det – fastställs i princip 20 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

¹⁸ Det totala antalet personer inom en radie av 120 km.

¹⁹ Här ingår bland annat detaljhandel, låg- och mellanstadieskolor, apotek och banker.

²⁰ OECD, *Delivering Quality Education and Health Care to All: Preparing Regions for Demographic Change*, OECD Rural Studies, OECD Publishing, Paris, 2021. <https://doi.org/10.1787/83025c02-en>.

höghastighetsbroadband har ökat på senare tid har endast 59 % av hushållen i landsbygdsområden tillgång till nästa generations accessnät för broadband (> 30 Mbit/s), jämfört med 87 % av hushållen i EU.

Slutligen står landsbygdsområdena inför särskilda utmaningar som är kopplade till klimatförändringar och miljöförstöring. Jordbruket och skogsbruket är till exempel mer sårbara än den ekonomiska verksamheten i städerna för en ökad frekvens av ogynnsamma väderförhållanden såsom stormar, översvämningar och torka. Dessa sektorer är bland de första att känna av konsekvenserna när den biologiska mångfalden går förlorad, vilket utgör ett hot mot de långsiktiga ekonomiska utsikterna för de landsbygdssamhällen som är beroende av de sektorerna.

1.2. Möjligheter i landsbygdsområden

Nya samhällskrav, den gröna ekonomins möjligheter, de möjligheter som den digitala tekniken medför samt konsekvenserna av covid-19-pandemin och ökningen av distansarbete har satt nytt fokus på landsbygdsområdena som platser för välbefinnande, säkerhet, en miljövänlig livsstil och nya möjligheter till social och ekonomisk förnyelse.

Naturreсурserna på landsbygden är avgörande för att vi ska kunna skapa en hållbar framtid med välstånd. **Landskapet på landsbygden, med skogar och naturområden** hjälper, när det förvaltas väl, till att reglera vattenflöden, fånga in koldioxid och luftföroreningar från atmosfären och förhindra markerosion samt tillhandahålla ekosystemtjänster²¹. Hållbar förvaltning av jord- och skogsbruk som omfattar miljömässig, ekonomisk och social hållbarhet, bidrar till att värna om rättvisa arbets- och försörjningsmöjligheter, ekologiska system och biologisk mångfald samtidigt som den förbättrar klimat- och riskresiliensen. Dessutom är det mycket viktigt att öka kvaliteten på de erhållna produkterna och stötta jordbrukare, skogsbrukare och företagare som bidrar till att möjliggöra **omställningen till ett grönare samhälle och en grönare ekonomi**.

Den ökade tonvikten på begränsning av klimatförändringarna, bland annat genom **produktion av förnybar energi**, är en möjlighet för landsbygdsområdena för att bekämpa energifattigdomen. För detta krävs dock att ekosystemtjänsterna värderas på ett lämpligt sätt och att affärsmodellerna gör det möjligt att behålla värde i landsbygdssamhällena.

Inom ramen för **den europeiska gröna given**²² – EU:s nya tillväxtstrategi – kommer landsbygdsområdena att spela en viktig roll för att göra EU till **den första klimatneutrala kontinenten senast 2050**. För att möjliggöra den gröna omställningen krävs det att partnerskap utvecklas inom all ekonomisk verksamhet på landsbygden, mellan företag inom alla sektorer, lokala myndigheter, forskare och tjänster baserade på **innovation, kunskapsutbyte och samarbete**, även inom processer för smart specialisering²³.

²¹ Maes, J., m.fl., *More green infrastructure is required to maintain ecosystem services under current trends in land-use change in Europe*, Landscape Ecology 30:517–534, 2015.

²² https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/european-green-deal_sv.

²³ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/what-is-smart-specialisation->.

Bioekonomin är en av unionens största sektorer. Den omfattar jordbruk, skogsbruk, fiske, vattenbruk och produktion av livsmedel, foder, bioenergi och biobaserade produkter. Den kan hjälpa EU att påskynda framstegen mot en cirkulär och koldioxidsnål ekonomi och kommer att bidra till att modernisera och stärka livsmedelssektorn och den industriella basen i landsbygdsområdena. Hållbar bioekonomi och en cirkulär ekonomi kommer dessutom att leda till nya, mer diversifierade värdekedjor och grönnare, mer kostnadseffektiva processer, samtidigt som den biologiska mångfalden och miljön skyddas. Under 2017 genererade bioekonomin 614 miljarder euro i mervärde och sysselsatte omkring 17,5 miljoner människor i EU²⁴. I landsbygdsområden kan bioekonomin driva på innovativa affärslösningar och stödjas genom initiativ såsom uppstartsbyar för nya företag²⁵ och stöd till små och medelstora företag.

Vid sidan av dessa nya ekonomiska möjligheter, och i syfte att skapa sysselsättning i de påverkade områdena, måste man också identifiera hållbara och innovativa sätt att använda **före detta gruvor och mineralutvinningsanläggningar**, särskilt genom att återställa skadade ekosystem och de tjänster som de bidrar med till lokalsamhällena.

Den växande **efterfrågan från konsumenterna** på bättre kvalitet och mer **hållbara och hälsosamma livsmedel, inklusive ekologiska produkter**, kan skapa **nya möjligheter** för jordbrukarna och landsbygdsekonomin. Omställningen till ekologiska produktionsmetoder, **utvecklingen av korta leveranskedjor, lokal bearbetning** och innovativa produkter, i linje med EU:s från jord till bord-strategi och handlingsplanen för utvecklingen av ekologisk produktion²⁶, kan bidra till att stärka jordbrukarnas roll och öka deras inkomster.

Sektorer såsom **turism** gynnas också av ett bredare utbud av kvalitativ turistverksamhet, inbegripet aktiviteter på bondgårdar, produktion av lokala kvalitetsprodukter, lämplig förvaltning av landskap och verksamhet som kopplar samman hav och land i kustnära landsbygdsområden. **Ekodistrikt** – geografiska områden där jordbrukare, allmänhet, turistnäring, sammanslutningar och myndigheter ingår avtal om hållbar förvaltning av lokala resurser på grundval av ekologiska principer och metoder – är ett lovande koncept i detta sammanhang, särskilt i kombination med Natura 2000-nätet. Därför är det viktigt att ta hänsyn till behoven hos **små och medelstora jordbrukare, att locka unga, nya och kvinnliga jordbrukare** och att förhindra att mark överges samt underlätta tillgången till mark. Detta bör även omfatta arbetstagare inom jordbruket, inklusive säsongsarbetare och arbetstagare med invandrarbakgrund. Utveckling och förvaltning av utbudet för turister, på ett sätt som fullt ut utnyttjar teknik och digitala tjänster, bör också stödjas.

Den digitala konnektiviteten är viktig för att kunna skapa en mer diversifierad ekonomisk verksamhet i landsbygdsområdena. Den gör det enklare för företagare och nystartade företag att starta och utöka sina verksamheter för att på så sätt skapa nya ekonomiska möjligheter i landsbygdsområdena. Utvecklingen av innovationsekosystem kommer att göra det möjligt för landsbygdsområdena att skapa arbetstillfällen av hög kvalitet inom alla sektorer på landsbygden.

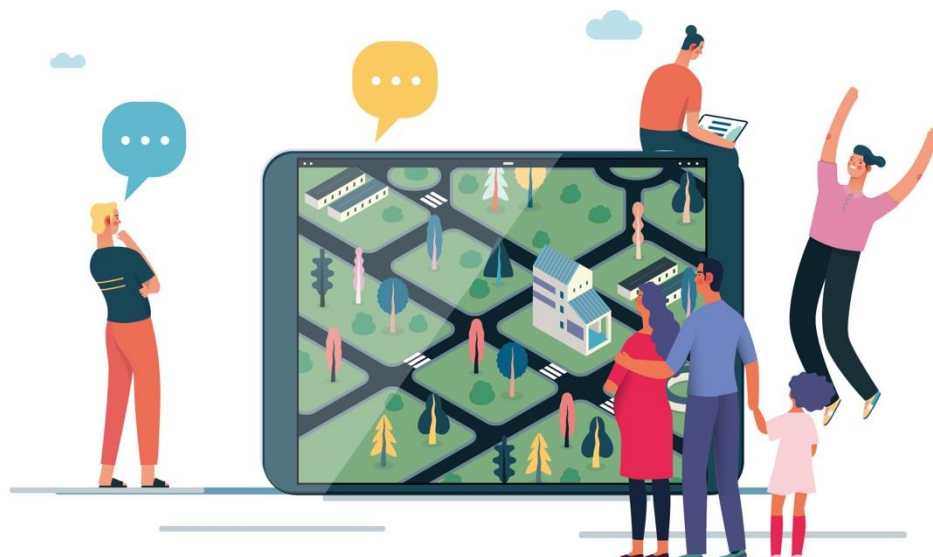
²⁴ Ronzon, T., m.fl., *Developments of Economic Growth and Employment in Bioeconomy Sectors across the EU*, Sustainability 12, nr 11:4507, 2020. <https://doi.org/10.3390/su12114507>.

²⁵ https://ec.europa.eu/commission/commissioners/2019-2024/suica/announcements/launch-global-eu-campaign-rural-50-strategy_en.

²⁶ Meddelandet om en handlingsplan för utvecklingen av ekologisk produktion (COM(2021) 141 final).

En annan viktig uppsättning möjligheter för landsbygden har att göra med **livskvalitet och lokalsamhällets delaktighet i beslutsfattandet**. Möjligheter till aktivt deltagande i det offentliga och sociala livet, inklusive konstnärlig och kulturell verksamhet, kommer också sannolikt att påverka landsbygdsområdenas relativa attraktionskraft.

2. EN VISION FÖR LANDSBYGD SOMRÅDEN FRAM TILL 2040

Visionen utarbetades med hänsyn till de utmaningar och möjligheter som landsbygdsområdena står inför, varav flera sannolikt kommer att kvarstå även i framtiden. Medborgare och organisationer från landsbygdsområden²⁷ visade starkt engagemang vid utarbetandet av denna vision genom att berätta var landsbygdsområdena vill befinna sig år 2040. Dessutom genomfördes en särskild framsynsövning²⁸. Där undersöktes megatrender²⁹ som kommer att driva på omvandlingar fram till 2040. Viktiga underliggande förändringsfaktorer, nämligen de **drivkrafter** som förväntas forma **landsbygdsområdenas framtid**, identifierades också (se diagram 1). **Demografi** och **samhällsstyrning** framhölls som de mest osäkra drivkrafterna med den största inverkan, och med dessa som utgångspunkt togs fyra **scenarier** fram. Vart och ett av dessa visar en möjlig framtid för landsbygdsområdena 2040, beroende på om de lockar nya invånare eller inte och beroende på kvaliteten på flernivåstyret. Scenarierna tar också upp de ömsesidiga beroendeförhållandena mellan stad och landsbygd³⁰.

På grundval av de identifierade drivkrafterna, scenarierna och ett stort antal samråd kunde fyra kompletterande **åtgärdsområden** fastställas. Dessa utgör en långsiktig vision *från, av och för starkare, sammanlänkade, resilianta och välmående landsbygdsområden 2040*.

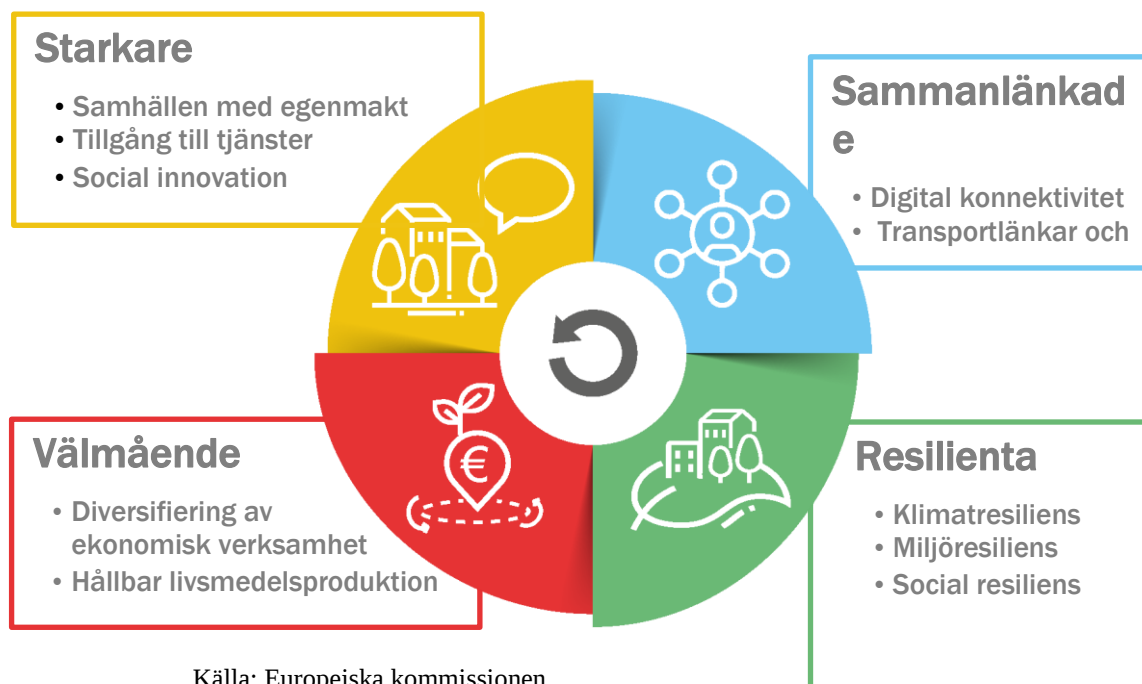
²⁷ Baserat på deltagandebaserade metoder med den tematiska gruppen inom europeiska nätverket för landsbygdsutveckling. Se portalen för europeiska nätverket för landsbygdsutveckling och det arbetsdokument från kommissionens avdelningar (SWD(2021) 166 final) som åtföljer detta meddelande.

²⁸ Framsyn handlar om att utforska, förutse och forma framtiden och bidrar till att bygga upp och använda kollektiv intelligens på ett strukturerat och systematiskt sätt för att föregripa utvecklingen och bättre förbereda sig för förändringar.

²⁹ Med ”megatrender” avses långsiktiga drivkrafter som kan ses redan nu och som med största sannolikhet kommer att få en global inverkan. Mer information finns i Europeiska kommissionens *Megatrends Hub*.

³⁰ Fler förklaringar finns i avsnittet om framsyn i SWD(2021) 166 final.

Diagram 1: De viktigaste drivkrafter som kommer att forma landsbygdsområdenas framtid fram till 2040 och de fyra kompletterande åtgärdsområdena

2.1. Starkare landsbygdsområden

”Det är inte storföretagen som driver på innovationen i landsbygdsområdena.

Det är samhället som driver på den.”

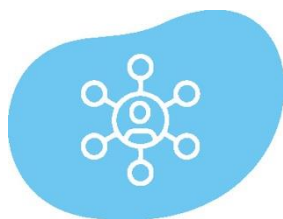
”Från ’landsbygdsbefolkning’ till landsbygdssamhällen. Alla bjuds in, alla deltar.”

Landsbygdsområdena bör vara platser med **livskraftiga lokalsamhällen**. Det är viktigt att alla människor ges möjlighet att delta aktivt i det politiska livet och i beslutsfattandeprocesser, tillsammans med ett brett spektrum av intressenter och nätverk samt samtliga förvaltningsnivåer för att man ska kunna utveckla skräddarsydda, platsbaserade och integrerade politiska lösningar och investeringar. Nya möjligheter till aktivt deltagande från allmänheten, såsom samråd med valkretsar på landsbygden eller omröstningar online, kan göra landsbygdsområden – särskilt avlägsna områden eller områden där befolkningen minskar – mer attraktiva genom att människor görs delaktiga i beslut som påverkar deras egen framtid och i sätt att göra det mesta av sitt områdes kulturella och ekonomiska styrkor.

Situationen varierar visserligen mellan medlemsstaterna, men i många av EU:s landsbygdsområden minskar befolkningen och blir allt äldre, vilket kan göra det svårare att tillhandahålla offentliga och privata tjänster. Att göra landsbygdsområden till attraktiva platser att bo och arbeta på är av avgörande betydelse. I detta avseende måste effektiv tillgång till grundläggande tjänster av tillräcklig kvalitet, till exempel vatten, sanitet, hälso- och sjukvård, energi, transport, finansiella tjänster och digital

kommunikation kunna garanteras för alla³¹. Det bör också utvecklas innovativa lösningar för tillhandahållande av tjänster, som på bästa sätt utnyttjar de möjligheter som erbjuds av digitala verktyg och på ett kraftfullt sätt uppmuntrar till social innovation.

2.2. Sammanlänkade landsbygdsområden

”Landsbygden kämpar fortfarande med många luckor när det gäller infrastruktur – vägar, transporter, avlopp och vattenförsörjning.”

”Bredband måste betraktas som en väsentlig tjänst. Det är något som möjliggör ett mål, inte målet självt.”

(Från samråden om den långsiktiga visionen)

För att landsbygdsområdena ska kunna fortsätta att utvecklas krävs det att de är **väl sammanlänkade**, både med varandra och med stadsperifera områden och stadsområden. Det gör dem lättare att nå, samtidigt som det ökar lokalsamhällenas tillgång till ett bredare utbud av tjänster.

När det gäller transporter innebär detta att upprätthålla eller förbättra³² kollektivtrafik till rimliga priser och infrastruktur såsom järnvägar, inre vattenvägar och vägar, laddnings- och tankningsstationer för att stötta e-mobilitetslösningar, cykelvägar, multimodala förbindelser inklusive aktiva transportsätt, samt närsjöfart och lufttransportlänkar, som ofta är de enda förbindelserna för att binda samman öar och vissa randområden. Landsbygdsområdenas möjligheter att fungera som nav för utveckling, testning och utveckling av hållbara och innovativa mobilitetslösningar bör undersökas ytterligare.

Digital infrastruktur är grundläggande för att landsbygdsområden ska kunna bidra till och utnyttja **den digitala omställningen**³³ på bästa sätt. Utveckling av digital kapacitet i landsbygdsområden kommer att göra dem mer attraktiva. Digital teknik kommer att användas för tjänster som multimodala intelligenta transportsystem, snabb nödhjälp vid olyckor, fler riktade lösningar för avfallshantering, smarta energi- och belysningslösningar, resursoptimering och mycket mer.

³¹ Handlingsplanens princip 20 i den europeiska pelaren för sociala rättigheter: https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/economy-works-people/jobs-growth-and-investment/european-pillar-social-rights/european-pillar-social-rights-20-principles_sv

³² En del av detta är att säkerställa tillgången till kollektivtrafik och infrastruktur i enlighet med [FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning](#).

³³ Meddelandet *Strategisk framsynsrapport 2020: Strategisk framsyn – med riktning mot ett mer resilient Europa* (COM(2020) 493 final).

2.3. Resilienta landsbygdsområden som främjar välbefinnande

”Visionen måste främja hållbar resiliens och inkluderande utveckling samt öka invånarnas välbefinnande.”

(Från samråden om den långsiktiga visionen)

Landsbygdsområden kan och bör spela en central roll i den europeiska gröna given. Bevarande av naturresurser, återställande av landskap, däribland kulturlandskap, miljöanpassning av jordbruksverksamheten och förkortning av leveranskedjorna kommer att göra landsbygdsområdena mer **resilienta när det gäller klimatförändringar, naturkatastrofer och ekonomiska kriser**. Landsbygdsområdena tillhandahåller tjänster som skyddar ekosystem och lösningar för koldioxidneutralitet och har därför en allt viktigare roll att spela för att bekämpa klimatförändringarna och för att skapa en hållbar bioekonomi och en cirkulär ekonomi. Landsbygdsområden bör bygga på hållbart jordbruk, skogsbruk, ekonomisk verksamhet inom jordbruksbaserade livsmedel och ett diversifierat spektrum av miljövänligare ekonomiska verksamheter³⁴ som främjar kolinlagrande jordbruk och lokal, samhällsbaserad produktion av hög kvalitet.

För att skapa fördelar för landsbygdsområdena bör olika hållbara verksamheter kunna samexistera. Familjens jordbruk bör utföras i harmoni med annan ekonomisk verksamhet, samtidigt som man respekterar och bevarar de ekonomiska sektorernas oberoende genom lämplig planering av markanvändning och zonindelning. Likaså bör jordbruksproduktionens aktörer vara medvetna om sin inverkan på vatten och marina ekosystem.

Den gröna och digitala omställningen bör vara rättvis och ta hänsyn till behoven hos alla i landsbygdssamhället, även personer i missgynnade grupper, i syfte att göra landsbygdsområdena mer **socialt resilienta**.

Det kräver att man utnyttjar alla de begåvningar och all den mångfald som finns i våra samhällen. Alla bör kunna få tillgång till omskolning och kompetensutveckling, vilket ger en chans till jobb och möjligheter av hög kvalitet. De bör även representeras i beslutsfattandet på nationell, regional och lokal nivå i lika utsträckning. Man bör ta itu med könsrelaterat våld och könsstereotyper. Särskild uppmärksamhet bör också ägnas ungdomar och äldre, personer med funktionsnedsättning, barn, hbtqi+-personer, personer med invandrarbakgrund och romska befolkningsgrupper, som ibland saknar tillgång till grundläggande tjänster såsom lämpliga sociala tjänster och utbildningstjänster samt hälso- och sjukvård.

³⁴ Se meddelandet om en handlingsplan för utvecklingen av ekologisk produktion (COM(2021) 141 final).

2.4. Välmående landsbygdsområden

”Fortsätt med åtagandet att stödja diversifieringen av verksamhet och funktioner på landsbygden genom att utnyttja lokala styrkor, kunskaper och möjligheter och ge ökat stöd till små och mikroskaliga projekt, särskilt sådana som genomförs av ungdomar och arbetslösa, för att undvika att de ger sig av till städerna.”

(Från samråden om den långsiktiga visionen)

Landsbygdsområdena kan bli mer **välmående** genom att den ekonomiska verksamheten diversifieras för att omfatta nya sektorer med positiva effekter på sysselsättningen³⁵ och genom att mervärdet ökas i den jordbruksbaserade livsmedelssektorn.

Diversifieringen av den ekonomiska verksamheten bör bygga på hållbara lokala ekonomiska strategier, bland annat åtgärder som gör områden attraktiva för företag. Ekonomisk diversifiering kräver också att lokalsamhällen får tillgång till digital utbildning och hybridutbildning, för att främja ny kompetens och företaganda. Förbättrade nätverk mellan mindre företag kan vara ett alternativ till konsolidering, vilket ofta leder till att makt och vinster slussas bort från landsbygdsområden.

Jordbrukets, skogsbrukets och fiskets viktiga ekonomiska roll bör bevaras. Utveckling av korta leveranskedjor och användning av märkningssystem som erkänner kvaliteten och mångfalden hos lokala och traditionella livsmedelsprodukter kommer att inverka positivt på lokala ekonomier. Producentorganisationer kan bidra till att främja produkter och sina regioner genom aktiviteter såsom reklamkampanjer. Det skulle dessutom bidra till att tillgodose den ökande efterfrågan på lokala produkter med koppling till de specifika landsbygdsområden som de kommer ifrån till att bevara den europeiska livsmedelsproduktionens förmåga till självförsörjning och hållbarhet.

³⁵ Fritsche, U., m.fl., *Future transitions for the Bioeconomy towards Sustainable Development and a Climate-Neutral Economy - Knowledge Synthesis Final Report*, Europeiska unionens publikationsbyrå, Luxemburg, 2020. <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/54a1e679-f634-11ea-991b-01aa75ed71a1/language-en>.

3. LANDSBYGDSPAKTEN OCH EU:S HANDLINGSPLAN FÖR LANDSBYGDEN

En landsbygdspakt och en EU-handlingsplan för landsbygden med konkreta flaggskeppsprojekt och nya verktyg kommer att bidra till att uppnå visionens mål (se punkt 3.1). De kommer att driva på revitaliseringen av landsbygdsområden, mildra effekterna av negativa trender och göra det möjligt att övervaka och rapportera om resultaten fram till 2040.

3.1. Landsbygdspakten – starkare styrning i EU:s landsbygdsområden

”Att säkerställa anpassning och komplementaritet mellan internationell, nationell och lokal politik som påverkar landsbygdens utveckling kommer att maximera de positiva effekterna av våra gemensamma ansträngningar.”

(Från samråden om den långsiktiga visionen)

En landsbygdspakt kommer att tas fram i samarbete med alla förvaltningsnivåer och intressenter för att stödja de gemensamma mål för visionen som föreslås i detta meddelande (se nedan). Pakten kommer att fungera som en gemensam ram för engagemang och samarbete för ett brett spektrum av aktörer på EU-nivå samt på **nationell, regional och lokal nivå**. Den kommer att skapa ökade synergier, komplementaritet och samstämmighet mellan EU:s och de nationella, regionala och territoriella nivåernas politik och åtgärder för att uppnå målen för denna långsiktiga vision och främja landsbygdssamhällenas gemensamma ambitioner. Samverkan mellan alla förvaltningsnivåer och intressenter inom landsbygdsutveckling kommer att uppmuntras genom befintliga nätverk, vilka kommer att mobiliseras för att involvera intressenter på landsbygden.

Kommissionen kommer att ha en underlättande roll och verka för att pakten ska bli en framgångsrik ram. Nationella myndigheter och intressenter kommer att kunna utbyta

idéer om hur visionens gemensamma mål kan uppnås. Utbyte av erfarenheter och bästa praxis vid utarbetandet av strategier, handlingsplaner och konkreta åtgärder som har vidtagits kommer att bidra till att göra alla landsbygdsområden starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående till 2040. Medlemsstater samt regionala och lokala myndigheter som ännu inte har tagit fram en strategi och en handlingsplan för att ta itu med landsbygdsområdenas utmaningar kommer att uppmanas att göra detta. Särskild tonvikt kommer att läggas på hanteringen av strukturella övergångar och på flernivåstyrning och delaktighetsbaserad styrning för att utforma och tillämpa de lösningar som fungerar bäst för landsbygdsområden.

De fyra målen om starkare, sammanlänkade, resilienta och välmående landsbygdsområden sammanfattar landsbygdssamhällenas och intressenternas gemensamma ambitioner för landsbygden till år 2040. Landsbygdsområdena ska göras till

- i. **attraktiva** platser, med **harmonisk territoriell utveckling** som frigör deras specifika potential, gör dem till platser med **möjligheter** och tillhandahåller lokala lösningar för att hantera de lokala effekterna av globala utmaningar,
- ii. platser som är engagerade i flernivåstyrning och platsbaserad **styrning**, med utveckling av integrerade strategier genom samarbets- och delaktighetsinriktade metoder och med skräddarsydda policymixer och ömsesidigt beroende mellan stad och landsbygd,
- iii. aktörer som tillhandahåller **livsmedelstrygghet**, ekonomiska möjligheter, **varor och tjänster** för samhället i stort, såsom biobaserade material och energi men även lokala, samhällsbaserade högkvalitativa produkter och förnybar energi, och som bibehåller en skälig andel av det värde som genereras,
- iv. **dynamiska** samhällen som fokuserar på **välbefinnande**, inbegripet försörjningsmöjligheter, rättvisa, **välstånd** och livskvalitet, där alla människor lever och arbetar väl tillsammans, med tillräcklig kapacitet för ömsesidigt stöd,
- v. **inkluderande** samhällen med **rättvisa och förnyelse över och mellan generationsgränserna**, som är öppna för nykomlingar och verkar för lika möjligheter för alla,
- vi. blomstrande källor till **natur** som förstärks av och bidrar till målen för den gröna given, bland annat **klimatneutralitet**, samt till hållbar förvaltning av naturresurser,
- vii. platser som drar full fördel av **digital innovation**, med lika **tillgång** till ny teknik, utbredd digital kompetens och möjligheter att inhämta mer avancerade färdigheter,
- viii. platser med **entreprenörsinriktade, innovativa och kompetenta människor** som tillsammans driver på tekniska, ekologiska och sociala framsteg,
- ix. levande platser med **effektiva och tillgängliga offentliga och privata tjänster till rimliga priser, inklusive gränsöverskridande tjänster**, som tillhandahåller skräddarsydda lösningar (för t.ex. transporter, utbildning, hälso- och sjukvård, inbegripet långtidsvård, socialt liv och detaljhandel),

- x. **platser som präglas av mångfald** och som gör det bästa av sina unika tillgångar, sina talanger och sin potential.

Utöver landsbygdsområdenas mångfald, som är en fördel om man ska kunna uppnå en framgångsrik anpassning, återspeglar dessa ambitioner en gemensam utgångspunkt och ett potentiellt europeiskt mervärde och föreslås därför som **gemensamma mål** för **en långsiktig vision för EU:s landsbygdsområden**.

3.2. EU:s handlingsplan för landsbygden

Som ett bevis på kommissionens förnyade engagemang för landsbygdssamhällen och utvecklingen av landsbygdsområden föreslås i detta meddelande en handlingsplan för landsbygden som är uppbyggd kring ett antal flaggskeppsinitiativ. Flera av EU:s politikområden tillhandahåller redan stöd för att ta itu med utmaningar och möjligheter på landsbygden och bidra till en balanserad, rättvis, grön och innovativ utveckling i landsbygdsområden.

Den reformerade gemensamma jordbrukspolitiken (GJP)³⁶, särskilt Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), är en av de viktigaste källorna till EU-finansiering för landsbygdsområden genom att främja en smart, resilient och diversifierad jordbrukssektor, stödja miljö- och klimatåtgärder och stärka landsbygdsområdenas socioekonomiska struktur.

Sammanhållningspolitiken³⁷ är den andra stora källan till stöd för landsbygdsområden. Den främjar och stöder en harmonisk övergripande utveckling i medlemsstater, regioner och territorier. För att uppnå dessa mål används Europeiska regionala utvecklingsfonden (Eruf), Sammanhållningsfonden och Europeiska socialfonden plus (ESF+) för att mobilisera betydande investeringar i människor och infrastruktur i landsbygdsområden. Sammanhållningspolitiken gör det också möjligt att utforma strategier som är särskilt anpassade till behoven i varje territorium genom det nya politiska målet för sammanhållningspolitiken 2021–2027: ”Ett Europa närmare medborgarna”. Den ger medlemsstaterna och regionerna en flexibel och anpassningsbar ram för att stödja integrerad territoriell utveckling med flernivåstyre. Dessutom ges möjlighet till stöd för platsbaserade lösningar som tagits fram i och av landsbygdsområden.

Medlemsstaterna bör därför utnyttja de möjligheter som erbjuds genom den gemensamma jordbrukspolitikens strategiska planer och de sammanhållningspolitiska programmen för perioden 2021–2027 för att påskynda en hållbar och integrerad landsbygdsutveckling. Dessutom bör de utnyttja den mycket stora potentialen hos faciliteten för återhämtning och resiliens, InvestEU och andra EU-program samt Europeiska investeringsbanken för att täcka befintliga investeringsluckor i landsbygdsområden. Finansieringen måste mobiliseras på ett sammanhängande sätt och komplettera medlemsstaternas egna nationella och regionala insatser, som fortfarande är mycket viktiga för att landsbygdsområdena ska få tillgång till omfattande stöd.

³⁶ https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/cap-glance_sv#legalfoundations.

³⁷ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_sv.

Utöver dessa huvudsakliga finansieringsmöjligheter kommer EU:s handlingsplan för landsbygden, som ligger till grund för denna vision, att omfatta konkreta projekt och initiativ som bygger på de fyra åtgärdsområdena och för samman olika EU-politikområden för att förverkliga visionen. För att genomföra visionen har åtgärdena delats in i ett antal flaggskeppsinitiativ som ska påbörja det gemensamma arbetet mot visionens gemensamma mål. I varje flaggskeppsinitiativ ingår ett antal samverkande åtgärder. Flaggskeppsinitiativen är genomförbara projekt som förstärks genom kompletterande åtgärder som beskrivs närmare i bilagan³⁸.

Flaggskeppsinitiativ för starkare landsbygdsområden

”Landsbygdsområdenas avgörande betydelse för samhället som helhet måste erkännas, deras anseende och rykte bland stadsbor och beslutsfattare måste förbättras och stereotyper måste bekämpas.”

(Från samråden om den långsiktiga visionen)

Lokalsamhällen är de som är bäst lämpade att bedöma och bygga vidare på sina territoriers relativa styrkor. Under de senaste 30 åren har samhällena fått befogenhet att utveckla lokala strategier med GJP-finansiering genom Leader. Så kallad lokalt ledd utveckling (LLU) är också en väletablerad del av sammanhållningspolitiken, särskilt i stadsnära områden, i kustområden och på öar. Genom att bygga vidare på befintliga och framtida lokala utvecklingsstrategier bör utökat nätverkande öka tillgången till rådgivning för lokalsamhällen, särskilt om tillgången till finansiering och utformningen av sådana strategier. Strategin med smarta byar kommer även i fortsättningen att främjas i detta sammanhang.

För att göra landsbygdsområden mer dynamiska föreslås följande initiativ:

- **Plattform för revitalisering av landsbygden**

Kommissionen kommer att inrätta en gemensam kontaktpunkt som en plattform med information om befintliga projekt och finansieringsmöjligheter där landsbygdssamhällen, projektägare på landsbygden och lokala myndigheter kan samarbeta. Plattformen kommer att ge invånare och samhällen på landsbygden möjlighet att förmedla hur de har kunnat omvandla sina territoriers särdrag till nya ekonomiska möjligheter eller tjänster för lokalbefolkningen. Projektägare och myndigheter på landsbygden kommer därigenom att ges möjlighet att anpassa dessa strategier till sin egen verklighet.

Plattformen kommer främst att stödja landsbygdsområden som berörs av befolkningsminskning, en åldrande befolkning och bristande ekonomiska möjligheter och ge dem tillgång till information och bästa praxis för verktyg och strategier.

- **Forskning och innovation för landsbygdssamhällen**

Starka innovationsekosystem som sammanför offentliga och privata aktörer kan vara en viktig del i att få landsbygdsområden att blomstra på nytt och göra dem till attraktiva

³⁸ Se bilagan för en fullständig förteckning över kompletterande åtgärder.

platser där innovatörer kan arbeta och leva. De är också viktiga för att Europa ska kunna mobilisera de många innovationsfickor, talanger och kreativa människor som befinner sig utanför de centrala kunskapsnaven. Åtgärderna inom detta flaggskeppsinitiativ kommer att inriktas på att stärka sådana ekosystem. Landsbygdsinriktad FoI-verksamhet inom Horisont Europa kommer att stödja utvecklingen av innovationer av och för landsbygdssamhällen, utbildning samt kunskapsutbyte mellan landsbygdens innovatörer genom årliga forum för uppstartsbyar för nya företag. Förhoppningen är att detta ska påskynda spridningen och utnyttjandet av innovationer.

Dessa flaggskeppsinitiativ kommer att åtföljas av kompletterande åtgärder. Kommissionen kommer att bedöma hur man på bästa sätt kan ge incitament till optimal planering av markanvändning och zonindelning, i syfte att skydda och främja hållbar jordbruksverksamhet och annan ekonomisk verksamhet och ytterligare stärka nätverken kring Leader och smarta byar. Nya program såsom Erasmus+ och Europeiska solidaritetskåren kommer också att nå ut till fler människor på landsbygden genom åtgärder för att öka inkluderingen.

Flaggskeppsinitiativ för sammanlänkade landsbygdsområden

”Oavsett hur stora ansträngningar som görs för utbildning, främjande av turism, utveckling av nya ekonomiska initiativ osv. är och förblir tillgänglighet en nyckel till framgång för alla utvecklingsinitiativ. Bristande tillgänglighet och konnektivitet påverkar alla utvecklingsstrategier som genomförs i landsbygdsområden.”

(Från samråden om den långsiktiga visionen)

Kommissionen uppmanar medlemsstaterna och regionerna att utveckla strategier för hållbar mobilitet på landsbygden. De bör inriktas på särskilda utmaningar när det gäller mobiliteten på landsbygden³⁹ och ta hänsyn till gränsöverskridande och makroregionala transportlänkar för att utnyttja befintliga nätverk på bästa sätt. De bör utgå från de europeiska riktlinjerna för planer för hållbar mobilitet i städer⁴⁰. Stadsområden uppmanas också att anta planer för hållbar mobilitet som inkluderar deras omgivande stadsperiferiska områden och landsbygdsområden.

Bredbandstäckning, inklusive 5G, är avgörande för att företag och människor ska kunna arbeta på distans och anpassa sig till innovationer och ny ekonomisk verksamhet. Det möjliggör även innovativa sätt att inhämta ny kompetens och är också en förutsättning för att kunna tillhandahålla tillgängliga e-tjänster såsom e-hälsa, detaljhandel, banktjänster online, reseinformation och tillgång till offentliga förvaltningar. En kombination av markbaserad och rymdbaserad konnektivitet som möjliggör höghastighetsbroadband överallt och därmed motståndskraftiga och kostnadseffektiva tjänster kommer att bidra till att uppnå detta. Att främja utbredd digital kompetens är också avgörande för att säkerställa tillgängligheten. Slutligen bör data användas på ett

³⁹ Här ingår de särskilda utmaningar som hänger samman med landsbygdsområdenas demografi, t.ex. en åldrande befolkning som har behov av transportmedel och infrastruktur som är utformade med tillgänglighet i åtanke.

⁴⁰ https://www.eltis.org/sites/default/files/sump_guidelines_2019_interactive_document_1.pdf.

sätt som är fördelaktigt för landsbygdsområdena. Det kan stödja förbättrade och effektiva tjänster, medborgarengagemang och innovation inom sektorer såsom mobilitet, energi, livsmedelsförsörjning och hälsa.

För att främja konnektivitet på landsbygden föreslås följande initiativ:

- **Bästa praxis för hållbar multimodal mobilitet på landsbygden**

Det är av största vikt att de befintliga transportförbindelserna förbättras. Därför bör hållbara multimodala mobilitetslösningar och transportförbindelser optimeras genom digitalisering. Mot bakgrund av erfarenheter av nätverk för mobilitet i städer kommer kommissionen att stötta kommuner på landsbygden genom diskussioner om och identifiering av mobilitetslösningar. Genom att visa upp initiativ på lokal nivå kommer lokala myndigheter att kunna diskutera mobilitetsfrågor för landsbygden och anpassa sådana initiativ till mobiliteten i sina territorier, så att transporterna blir mer hållbara och landsbygdsområdena mer tillgängliga⁴¹.

- **”En digital framtid på landsbygden”**

Landsbygdsområden och landsbygdssamhällen måste stå i centrum för digitaliseringsarbetet. Genom projektet ”En digital framtid på landsbygden” föreslås en integrerad uppsättning åtgärder för att främja en hållbar digital omvandling av landsbygdsområden och göra dem mer attraktiva, så att människor och företag stannar eller återvänder. Detta projekt kommer att omfatta följande:

1. Digital konnektivitet: Minska klyftan mellan landsbygd och städer och möjliggöra allmän tillgänglighet till höghastighetsanslutning. Detta kommer att uppnås genom mobilisering av investeringar från den privata sektorn.
2. Digital teknik: digital innovation och ny teknik såsom artificiell intelligens, robotteknik, sakernas internet och digitala innovationsnav som bidrar till utvecklingen av landsbygdsområden.
3. Människor: främja den kompetens som behövs för den digitala omställningen på landsbygden, inbegripet tillgång till och delaktighet i ett högpresterande digitalt ekosystem för utbildning i enlighet med de strategiska målen i handlingsplanen för digital utbildning 2021–2027⁴², samt främja digital kompetens och digitalt entreprenörskap så att alla kan dra nytta av den digitala omställningen.
4. Mäta framstegen mot att överbrygga den digitala klyftan mellan landsbygden och städerna genom att återanvända befintliga indikatorer, främst från indexet för digital ekonomi och digitalt samhälle, i ett index om digitalisering av landsbygden.

EU:s mål är att alla medborgare ska ha tillgång till demokratiskt liv och offentliga tjänster på nätet 2030. Enligt den digitala kompassen 2030 ska samtliga viktiga offentliga tjänster vara tillgängliga på nätet för medborgare och företag i Europa. 100 % av EU-

⁴¹ Resultaten av projektet Smarta 1 visade att ett nätverk för landsbygdstransporter kan lyfta fram lokala initiativ som andra lokala myndigheter skulle kunna reproducera i sina territorier och fungera som ett forum för diskussioner om mobilitet på landsbygden. Se: <https://ruralsharedmobility.eu/wp-content/uploads/2021/01/SMARTA-2nd-Brochure-EN.pdf>.

⁴² Meddelandet *Ställa om utbildningen till den digitala tidsåldern* (COM(2020) 624 final).

medborgarna bör ha tillgång till sina patientjournaler (e-journaler). Dessutom ska 80 % av medborgarna ha tillgång till en digital id-lösning 2030⁴³.

EU-finansiering från Ejflu, Eruf, ESF+ och Fonden för ett sammanlänkat Europa (FSE), faciliteten för återhämtning och resiliens samt nationell och privat finansiering bör utnyttjas på ett samlat sätt för att göra investeringar i infrastruktur, teknik och människor. Dessa investeringar kommer att bidra till att nå målet om 100 % täckning för snabbt bredband i landsbygdsområden senast 2025. Det bör noteras att minst 20 % av faciliteten för återhämtning och resiliens bör användas för att stödja den digitala omställningen. Såsom nämns i meddelandet om det digitala decenniet bör alla europeiska hushåll täckas av ett gigabitnät och alla befolkade områden täckas av 5G senast 2030.

Vid sidan av dessa flaggskeppsinitiativ kommer kommissionen också att ge stöd till EU-nätverk för bredbandskompetens (*Broadband Competence Offices*, BCO) för att underlätta utbyggnaden av bredband. Den gemensamma jordbrukspolitiken, sammanhållningspolitiken, Horisont 2020 och Horisont Europa kommer att möjliggöra ytterligare digitalisering, särskilt inom jordbrukssektorn. När det gäller transporter kommer transportlänkar mellan stad och landsbygd att tas upp i EU:s nya ram för mobilitet i städer, och landsbygdens behov kommer att beaktas i en ”drömarstrategi 2.0”.

Flaggskeppsinitiativ för resilienta landsbygdsområden

*”Idén om hållbarhet måste införlivas i alla aspekter på landsbygdsutveckling.” –
”För jordbrukare skapar klimatvänliga produktionsmetoder nya nischer och
möjligheter för framtiden.”*

*”Covid-19 har visat de olika territoriernas svagheter och möjligheter. Risker för
sjukdomsspridning kan visserligen förefalla lägre i landsbygdsområden än i
tätbefolkade områden, men det är i synnerhet invånarna på landsbygden som har
tvingats hantera en brist på närbelägna institutioner och tjänster för hälso- och
sjukvård, samtidigt som deras befolkning överlag är äldre och därmed mer sårbar”.*

(Från samråden om den långsiktiga visionen)

Åtgärderna på detta område kommer att bidra till att öka landsbygdsområdenas miljömässiga, klimatmässiga och sociala resiliens. De kommer att inriktas på företag och myndigheter, eftersom dessa kan komma att tvingas uppbära en oproportionerligt stor del av kostnaderna för omställningen. Åtgärderna bör säkerställa att EU-medborgare som riskerar att berövas sina rättigheter inkluderas samt främja jämställdhet, jämlikhet och inkludering av personer från etniska minoriteter som lever i landsbygdsområden liksom säsongsarbetare. De bör också ge lika stor vikt åt ekonomiska och sociala framsteg.

⁴³ Meddelandet *Digital kompass 2030: den europeiska vägen in i det digitala decenniet* (COM(2021) 118 final).

För att bidra till resilienta landsbygdsområden föreslås följande:

- **Stöd till landsbygdskommuner för energiomställningen och för att bekämpa klimatförändringarna**

Borgmästaravtalet för klimat och energi är världens största nätverk för kommuner. Ett arbetsflöde för landsbygden kommer att skapas, där undertecknare i landsbygdsområden kan utbyta bästa praxis, få tillgång till medel och öka medvetenheten om sitt bidrag till kampen mot klimatförändringarna. EU-medel kan användas för att finansiera renovering av byggnader på landsbygden, stödja den EU-omfattande återhämtningen från covid-19-pandemin genom att tillhandahålla arbetstillfällen⁴⁴ och bidra till målen för den gröna given genom att öka energieffektiviteten och den lokala produktionen av förnybar energi samt minska energifattigdomen i EU. Landsbygdsområdena kommer också att vara fullt företrädade i det nya europeiska Bauhaus⁴⁵, som kopplar samman den europeiska gröna given med våra bostäder genom anpassning av byggnader och offentliga utrymmen.

- **Klimatåtgärder på torvmark med hjälp av kolinlagring i jordbruket**

Återställande, restaurering och bevarande av våtmarker och torvmarker har stor potential att skapa klimatifördelar, eftersom det kan leda till omedelbara och omfattande utsläppsminskningar i ett relativt litet område samtidigt som det ger sidovinster när det gäller vattenförvaltning och biologisk mångfald.

Denna omställning skulle bli mer effektiv genom användning av territoriella strategier, särskilt i de landsbygdsområden där det finns stora torvmarker. Dessa regioner skulle kunna utnyttja stöd från Fonden för en rättvis omställning. Initiativ för kolinlagrande jordbruk skulle kunna bli en ytterligare inkomstkälla för deras jordbrukare och skogsbrukare, genom att belöna dessa för koldioxidbindning. Såsom anges i från jord till bord-strategin kommer ett nytt EU-initiativ för kolinlagrande jordbruk att främja denna nya affärsmodell. Stöd kan ges genom den gemensamma jordbrukspolitiken, sammanhållningspolitiken och Life-programmet för att utveckla pilotinitiativ för kolinlagrande jordbruk i de berörda regionerna. Det kommer att vara särskilt viktigt att se till att jordbrukare och skogsbrukare får tillgång till omfattande stödtjänster i form av rådgivning.

- **Förslag till EU-uppdrag för markhälsa och livsmedel**

Uppdraget som föreslagits inom Horisont Europa för markhälsa och livsmedel syftar till att genomföra ett ambitiöst forsknings- och innovationsprogram. Uppdraget ska bidra till att hantera utmaningar med mark i landsbygdsområden, men även i städerna, vilket kan skapa samverkan mellan praxis i städerna och på landsbygden. Uppdraget ska även innehålla aktiviteter för medborgardeltagande och arbete för att sprida kunskaper om markhälsa.

- **Social resiliens och kvinnor i landsbygdsområden**

Stöd till kvinnor kommer att tillhandahållas för entreprenörskap, deltagande i beslutfattande och investeringar i tjänster som kan skapa balans mellan arbetsliv och

⁴⁴ Bl.a. genom åtgärder som rekommenderas av kommissionen som en del av effektiva aktiva arbetsmarknadsåtgärder (Ease-åtgärder).

⁴⁵ https://europa.eu/new-european-bauhaus/index_sv.

privatliv, som förskoleverksamhet och barnomsorg, samt tjänster för äldre människor. Det kan även finnas möjligheter för att öka kvinnors delaktighet på arbetsmarknaden.

Såsom fastställts i jämställdhetsstrategin för 2020–2025⁴⁶ kommer kommissionen att fortsätta att stödja medlemsstaternas arbete för att öka tillgången till och tillgängligheten hos högkvalitativa och ekonomiskt överkomliga utbildnings- och omsorgstjänster för barn⁴⁷ och andra familjemedlemmar i landsbygdsområden genom investeringar från ESF+, Eruf, InvestEU-programmet och Ejflu. Särskilt fokus kommer även att läggas på människor i utsatta situationer.

Dessa fyra flaggskeppsinitiativ kommer att kompletteras med andra åtgärder för demografisk och social resiliens. Det kommer bland annat att omfatta åtgärder för att stödja analysen av drivkrafterna bakom befolkningsminskningen i de landsbygdsområden i EU som drabbats av sådan, samt åtgärder för inkludering och integration av människor med invandrabakgrund och andra minoriteter.

Flaggskeppsinitiativ för välmående landsbygdsområden

”Att diversifiera ekonomin, främja innovation i landsbygdsföretag, särskilt mikroföretag, och –i slutändan – öka företagens konkurrenskraft i landsbygdsområden är avgörande för deras framtid.”

(Från samråden om den långsiktiga visionen)

Åtgärderna på detta område bör bidra till ekonomisk diversifiering i landsbygdsområden i samband med den gröna och digitala samhällsomställningen och leda till stärkta värdekedjor både inom tillverkningsindustrin och de kulturella och kreativa näringarna. Relevanta åtgärder bör vara väl anpassade till regionala strategier för smart specialisering och bör säkerställa att landsbygdsområdena förblir attraktiva för investeringar i industri och annan ekonomisk verksamhet.

Diversifiering inom områden utanför livsmedels- och jordbrukssektorn bör också stödjas. Synergieffekter mellan turism⁴⁸ och saluföring och bearbetning av jordbruksprodukter, däribland främjande av geografiska beteckningar, kommer att bidra till landsbygdsområdenas utveckling. Det skulle kunna omfatta saluföring av produkter med geografiska beteckningar med en stark koppling mellan en produkt och dess territoriella ursprung. Varor som produceras i välförvaltade Natura 2000-områden, vars produktion bevisligen inte står i motsats till naturskydd, skulle också kunna gynnas.

Regionerna kommer att få stöd vid utarbetandet av strategier som gör det mesta av deras inneboende styrkor, samtidigt som en hållbar livsmedelsproduktion med kapacitet till självförsörjning bevaras. Det gäller särskilt områden med koppling till den gröna given samt inom tillverkningsindustrin, tjänstesektorn och den kreativa sektorn. Det är därför mycket viktigt att landsbygdens industri- och tjänstesektorer utvecklas och ställer om, vid

⁴⁶ Meddelandet *En jämlikhetsunion: jämställdhetsstrategi för 2020–2025* (COM(2020) 152 final).

⁴⁷ Meddelandet *En EU-strategi om barnets rättigheter 2021–2024* (COM(2021) 142 final).

⁴⁸ Covid-19-krisen har lett till beteendeförändringar i riktning mot en mer hållbar turism (<https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC121262>).

sidan av de värdekedjor som är kopplade till råvaru- och energisektorn. Detta får emellertid inte minska jordbruksproduktionen eller inkräkta på den hållbara användningen av jordbruksmark. Tillverkningsindustrin, energisektorn och de kulturella och kreativa näringarna har nära kopplingar till och stöder produktivitet och sysselsättningstillväxt inom andra sektorer på landsbygden.

I handlingsplanen för den europeiska pelaren för sociala rättigheter⁴⁹ fastställs ett mål om att 78 % av befolkningen i åldern 20–64 år ska ha ett arbete senast 2030. För att uppnå detta måste delaktigheten på arbetsmarknaden bland människor i landsbygdsområden (bland annat) säkerställas. I handlingsplanen anges även att alla vuxna fram till 2030 bör delta i utbildning varje år. Medel från ESF+ kommer att användas för att finansiera utbildning för människor på landsbygden, så att de får de verktyg som krävs för att bli konkurrenskraftiga på en föränderlig arbetsmarknad. De initiativ som planeras inom det europeiska området för utbildning kommer att hjälpa till att öka kvaliteten på och inkluderingen inom nationella utbildningssystem, vilket även har effekter för landsbygden och avlägsna områden.

Följande omfattande åtgärder kommer att främjas:

- **Entreprenörskap och social ekonomi i landsbygdsområden.**

Kommissionen ska vidta ett antal åtgärder, som inkluderar finansieringsverksamhet för forskning och innovation, med särskild inriktning på små och medelstora företag som finns i landsbygdsområden eller som planerar att flytta dit. Detta kommer att göra det möjligt för entreprenörer och små företag att flytta till landsbygdsområden och bidra till anpassningen till den förändrade ekonomiska miljön som ger möjlighet till innovativt företagande, samarbete och partnerskap samtidigt som det kan innebära att nya ekonomiska sektorer utvecklas. Detta kommer delvis att uppnås genom finansiering från Horisont Europa samt kommissionens program för den inre marknaden, som särskilt kommer att fokusera på behoven hos små och medelstora företag på landsbygden.

Organisationer inom den sociala ekonomin har stora möjligheter att locka fler att bosätta sig på landsbygden och stärka medborgare och samhällen. Den europeiska handlingsplanen för social ekonomi och den europeiska plattformen för klustersamarbete kommer att användas för att hantera utmaningar och möjligheter genom att främja den sociala ekonomin och innovation inom sociala företag, samt hjälpa till att samordna affärsresurser i landsbygdsområden och stötta aktörer inom social ekonomi för innovation, skapande av arbetstillfällen av hög kvalitet och social inkludering. Nätverkande mellan företag på landsbygden kommer också att förbättras genom det europeiska företagsnätverket, Europas största nätverk för små och medelstora företag, samt genom uppmaningar till interregionalt samarbete genom de europeiska uppdragen för social ekonomi. Särskilt fokus kommer att riktas på korta leveranskedjor för jordbruksbaserade livsmedel som kopplar samman producenter och konsumenter.

Flaggskeppsinitiativet kommer att kompletteras med åtgärder för att bland annat utveckla utbildningsmöjligheter för ungdomar och för att skapa en hållbar utveckling av bioekonomin.

4. GENOMFÖRANDE AV EU:S HANDLINGSPLAN FÖR LANDSBYGDEN

Kommissionen ska stötta och övervaka genomförandet av EU:s handlingsplan för landsbygden och uppdatera den regelbundet för att se till att den är relevant och att den omfattar nya EU-politiska åtgärder. Kommissionen kommer att samarbeta med medlemsstaterna, intressenter, organ och institutioner regelbundet för att kunna erbjuda en plattform för utbyte om landsbygdsfrågor. De befintliga landsbygdsnätverken inom EU och på nationell nivå, nätverken för sammanhållningspolitik, nätverket Inform EU och kommande nätverk inom GJP beräknas ha en aktiv roll för att engagera aktörer, dela med sig av bästa praxis och vidta åtgärder för att komma vidare i flera av de föreslagna frågorna och åtgärderna.

4.1. Landsbygdssäkring

Mot bakgrund av den flerdimensionella utformningen av landsbygdsutvecklingen och det faktum att man i fördragen syftar till ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, finns det ett behov av att göra en översyn av EU-politiken ur ett landsbygdsperspektiv för att beakta de möjliga effekterna och begränsningarna för jobb och tillväxt i landsbygdsområden samt utvecklingsplaner, social välfärd och lika möjligheter för alla, samt miljökvaliteten i landsbygdsområden.

Som en del av agendan för en bättre lagstiftning kommer en mekanism för landsbygdssäkring att inrättas, främst för att bedöma eventuella effekter av större lagstiftningsinitiativ i EU som gäller landsbygdsområden. Syftet med landsbygdssäkringen är att säkerställa samstämmighet, konsekvens och komplementaritet mellan politiska områden för att gynna landsbygdsområden och -samhällen. De politiska initiativen för landsbygdssäkring kommer att öka effekten av mekanismen ute på fältet. I Cork 2.0-förklaringen om ett bättre liv i landsbygdsområden⁵⁰ som bekräftades genom kommissionens meddelande 2017 om framtiden för livsmedel och jordbruk⁵¹ rekommenderades inrättandet av en sådan mekanism, samt i det nyligen antagna meddelandet om bättre lagstiftning⁵² som betonades av lokala och regionala myndigheter samt landsbygdsaktörer under samråden. Bland annat kommer mekanismen att fokusera på territoriella konsekvensbedömningar och en bättre övervakning av situationen i landsbygdsområden. Sättet som landsbygdsområden integreras i EU:s politik kommer att övervakas, främst genom regelbundna rapporter om hur relevant politik genomförs.

Kommissionen bjuder även in medlemsstaterna att beakta genomförandet av principen för landsbygdssäkring på nationell, regional och lokal nivå.

⁵⁰ Cork 2.0-förklaringen om ett bättre liv i landsbygdsområden.
https://enrd.ec.europa.eu/sites/default/files/cork-declaration_en.pdf.

⁵¹ Meddelandet *Framtiden för livsmedel och jordbruk* (COM(2017) 713 final).

⁵² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/qanda_21_1902.

4.2. EU:s observationsorgan för landsbygden

Mer och bättre data är avgörande för att kunna förstå landsbygdsområdets perspektiv på de ekonomiska, sociala och demografiska förhållandena för att kunna agera därefter. Ett **observationsorgan för landsbygden** kommer att inrättas inom kommissionen för att ytterligare förbättra insamling och analys av data från landsbygdsområden. Observationsorganet kommer också att tillhandahålla underlag för beslutsfattande när det gäller landsbygdsutveckling samtidigt som man stöttar det övergripande genomförandet av handlingsplanen för landsbygden. Observationsorganet kommer att ha följande uppgifter:

- Centralisering och analys av data, för att säkerställa samverkan mellan datakällor via en dataportal för landsbygden. Könsuppdelade data kommer att användas där sådan finns.
- Informera om relevanta EU-initiativ för landsbygdsområden.
- Analysera framstegen med EU:s handlingsplan för landsbygden.

Samtidigt som observationsorganets fokus ligger på landsbygden kommer det av naturliga skäl även bidra till analys av olika territorier (gränsöverskridande områden, de yttersta randområdena, bergsområden, öar, glesbefolkade områden etc.) för att spegla landsbygdsområdenas varierande utformning och deras koppling till andra territorier. I detta avseende kommer observationsorganet att samverka med Eurostat, det gemensamma forskningscentrums kunskapscentrum för territoriell politik⁵³ samt Espon⁵⁴. Landsbygdsfokuserade forsknings- och innovationsverksamhet som inrättats genom Horisont Europa kommer också att stötta observationsorganet för landsbygden med ytterligare resultat.

Därför kommer kommissionen att inrätta en gemensam metod för att använda geospaciala informationssystem. Detta kommer att öka offentliggörandet av georefererad statistik och geospacial information kommer att inkluderas när statistik framställs. Detta innebär att kommissionen kan framställa mer detaljerad statistik på regional och lokal nivå samt över gränserna inom områden som demografi, hälsa, utbildning, turism och jordbruk.

4.3. Verktygslåda för EU:s finansieringsmöjligheter i landsbygdsområden

För att målen i visionen ska kunna uppnås behöver det befintliga EU-politiska stödet förbättras och stärkas ytterligare. Ett första steg är att förbättra synergier och skapa komplement mellan fonder som bidrar till landsbygdsutveckling.

Kommissionen kommer att utveckla en **verktygslåda som ger tillgång till EU:s finansieringsmöjligheter på bästa möjliga sätt för landsbygdsområden**. Syftet är att vara en vägledning till de olika finansieringsmöjligheterna, centralisera information i ett dokument som är tillgängligt för lokala myndigheter, aktörer, projektansvariga och förvaltningsmyndigheter. Verktygslådan kommer att ge stöd till integrerade territoriella och lokala utvecklingsstrategier, skapa inspirerande lösningar och exempel på

⁵³ https://knowledge4policy.ec.europa.eu/territorial_en.

⁵⁴ <https://www.espon.eu/programme/espon/espon-2020-cooperation-programme>.

landsbygdsområden som kan förnyas genom att använda de nya möjligheterna till fullo som fått utrymme i budgeten 2021–2027.

5. NÄSTA STEG

Detta meddelande, som även bidrar till arbetet med konferensen om Europas framtid, är bara första steget i en process som genom **landsbygdspakten** och pågående **EU-handlingsplanen för landsbygden** slutligen bör uppfylla målen med den långsiktiga visionen för EU:s landsbygdsområden 2040. Målen med visionen och anpassningen till förändrade ekonomiska och sociala verkligheter kan endast uppnås i samverkan med medborgare i landsbygdsområden, nationella och regionala förvaltningar, lokala myndigheter och samtliga landsbygdsaktörer.

I slutet av 2021 kommer kommissionen att tillsammans med intressenter och i samarbete med Regionkommittén lansera landsbygdspakten för att undersöka hur vägen för att uppnå visionens mål ska se ut. I processen kommer man att diskutera landsbygdsfrågor vid särskilda evenemang, vilket även inkluderar nätverk inom GJP, och andra befintliga nätverk inom sammanhållningspolitiska fonder. Kommissionen kommer att fortsätta sitt engagemang i europeiska landsbygdsparlament, som kan fungera som forum för informationsutbyte om visionens genomförande.

I mitten av 2023 ska kommissionen sammanställa vilka åtgärder som har genomförts och planerats i stödsystem för landsbygdsområden som finansieras av EU och medlemsstaterna under programperioden 2021–2027 för GJP och sammanhållningspolitiska fonder. Då kommer man vid behov att lyfta fram eventuella brister. En uppsättning reflektioner om **eventuella inriktningar för bättre stödåtgärder och finansiering för landsbygdsområden, samt vägen framåt**, kommer att inkluderas i en offentlig rapport i slutet av första kvartalet 2024, mot bakgrund av genomförandet av EU:s handlingsplan för landsbygden. Diskussionerna om rapporten kommer att kompletteras av utarbetandet av förslag för programperioden 2028–2034.

